

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og
Fiskeri

København, den 19. januar 2007
Sagsnr.: 7314

./ Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering hørings svar og høringsnotat vedrørende lovforslag nr. L 119 Forslag til Lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v.

Hans Christian Schmidt

/Pernille Balslev-Erichsen

Notat om høringssvar i forbindelse med udkast til lov om gødning og jordforbedringsmidler m.m.

Udkast til lov om gødning og jordforbedringsmidler m.m. har været i høring i perioden fra den 18. oktober 2006 til den 15. november 2006.

I det følgende gives et resumé af de indkomne høringssvar opdelt i generelle bemærkninger og bemærkninger til de enkelte elementer i forslaget.

Bemærkningerne til høringssvarene er anført med kursiv.

Der er modtaget høringssvar fra:

Dansk Komité for Affald (DAKOFA), Dansk Korn – og Foderstof- Im- og Eksportørers Fællesorganisation (DAKOFO), Dansk Gartneri, Danske Havecentre, Dansk Industri (DI), Dansk Landbrug, Dansk Transport og Logistik (DTL), Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL), De Samvirkende Købmænd (DSK), DLA Agro, HTS-A Arbejdsgiver- og Erhvervsorganisationen, International Transport Danmark (ITD) og Udvalget for gødning m.m.¹

Endvidere har Datatilsynet og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen Center for Kvalitet i Erhvervsregulering afgivet høringssvar til forslaget.

Generelle bemærkninger

Flere af høringssparterne udtrykker forståelse for, at regeringen må tage de skridt, der er nødvendige imod udbredelse af terror i Danmark, og kan tilslutte sig regulering, herunder forbud, af produkter, der udgør en risiko for den offentlige sikkerhed.

DAKOFA, Dansk Industri og Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole har alle i deres høringssvar udtrykt tilfredshed med, at hensynet til miljøet og til menneskers, dyrs eller planters sundhed fremover vil blive omfattet af loven.

Dansk Landbrug og Dansk Gartneri støtter fødevareministerens ønske om at undersøge gødningers indhold af hjælpestoffer og urenheder og anfører, at de finder en sådan undersøgelse relevant.

¹ Udvalget, der er nedsat efter gødningsloven, er rådgivende for Fødevareministeren i spørgsmål om gødninger, komposteringspræparater, jordforbedringsmidler og voksemedier m.m.

Dansk Landbrug og Dansk Gartneri understreger, at det er vigtigt for erhvervet, at administrationen af loven kommer til at ske på en sådan måde, at danske landmænd og gartnere ikke får øgede omkostninger i forhold til producenterne i andre EU-lande.

Dansk Landbrug og Dansk Gartneri anfører, at loven ikke må øge de administrative byrder eller bedrifternes udgifter til offentlig kontrol. Organisationerne henviser til, at en kontrolordning i forhold til ammoniumnitratgødning ikke gennemføres af hensyn til jordbrugserhvervet.

HTS-A, Arbejdsgiver og Erhvervsorganisationen anfører, at det øgede dokumentationskrav vil øge de administrative byrder for erhvervslivet. HTS-A finder, at det er et skridt i den forkerte retning.

DAKOFO og DLA Agro udtrykker bekymring over, at lovforslaget giver mulighed for, at der teoretisk åbnes mulighed for danske særkrav, som dels kan betyde merudgifter til erhvervet og dels kan være i strid med hensigten om varenes frie bevægelighed indenfor EU.

DAKOFO og DLA Agro anfører endvidere, at den hidtidige harmonisering af de nationale lovgivninger indenfor EU i høj grad har bidraget til reduktion af omkostninger til produktion, indkøb og logistik af handelsgødning. De opfordrer til, at denne harmonisering fortsættes, og at der ikke laves særskilt dansk lovgivning.

Udvalget for gødning m.m. anbefaler, at der ikke stilles nationale særkrav på gødningsområdet, idet der er stor handel med gødning over grænserne i EU.

Fødevareministeriet kan konstatere, at der synes at være generel tilslutning til forslaget om, at hensynet til miljøet fremover skal indgå på lige fod med hensynet til menneskers, dyrs eller planters sundhed.

Hensynet til miljøet har også hidtil indgået i formålet med loven. Ifølge bemærkningerne til gældende lovgivning skal loven medvirke til at sikre, at der ikke tilføres jord og grundvand helbreds- eller miljøskadelige stoffer. Hensynet til miljøet har også indgået i reguleringen i henhold til EU's gødningsforordning fra 2003.

Det fremgår heraf, at EF- gødningerne ved normal brug ikke må være til fare for miljøet. Der har således i en årrække eksisteret grundlag for at tage miljøhensyn.

Med lovforslaget tydeliggøres dette hensyn, lige som det sikres, at hensynet kan indgå på lige fod for gødninger omfattet af EU-reguleringen og produkter der alene er omfattet af den nationale regulering. Ca. 60 pct. af de produkter der er omfattet af loven er alene nationalt reguleret, idet der p.t. er 985 anmeldte produkter, hvor af 407 gødningstyper er omfattet af EU-reguleringen og 578 produkter, der udover gødningsprodukter også omfatter jordforbedringsmidler, komposteringspræparater m.v., alene er nationalt reguleret.

Fødevareministeriet vil som hidtil arbejde for en øget harmonisering på EU-plan. I det omfang, der bliver behov for særlig dansk regulering, skal dette notificeres for EU-kommissionen i henhold til informationsproceduredirektivet.

I forbindelse med implementering af loven vil der i videst mulige omfang blive taget hensyn til de modtagne bemærkninger vedrørende begrænsninger i de økonomiske og administrative byrder for erhvervet.

Erhvervet vil i overensstemmelse med sædvanlig praksis blive hørt i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelserne.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Center for Kvalitet i ErhvervsReguleringen (CKR) har i deres høringssvar anført følgende vedrørende de erhvervsøkonomiske og administrative konsekvenser for virksomhederne:

”Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. Styrelsen vurderer, at forslaget ikke indeholder administrative konsekvenser for erhvervslivet i et omfang, der berettiger, at det bliver forelagt virksomhedspanelet. Forslaget bør derfor ikke forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel.”

Bemærkningerne fra CKR er medtaget i bemærkningerne til lovforslaget.

Det bemærkes, at CKR vil blive hørt i forbindelse med udstedelsen af de enkelte bekendtgørelser, der udmønter lovens bemyndigelser, med henblik på vurdering af disses administrative konsekvenser.

HTS-A vurderer, at der med lovforslaget åbnes mulighed for en øget strøm af tillægslovgivning.

Dansk Industri udtrykker betænkelighed ved de bemyndigelser, som lovforslaget indeholder, og anfører, at de ville foretrække, at der blev udpeget en ekspertgruppe, der kunne analysere eventuelle tiltag på området.

Loven er udformet som en rammelov, der giver fødevareministeren bemyndigelse til at fastsætte detaljerede bestemmelser i bekendtgørelsesform. Der er behov for løbende at kunne ajourføre reguleringen på området, dels i takt med den tekniske og videnskabelige udvikling og dels i takt med den harmonisering, der foregår i EU-regi. Bestemmelserne på gødningsområdet er typisk af meget teknisk karakter og derfor bedst egnede til at blive fastsat administrativt.

Siden 1938 har der været nedsat et udvalg, der har skullet bistå myndigheder med administration og rådgivning. Udvalget har undergået en udvikling fra oprindeligt at føre tilsyn med lovens overholdelse til i dag, hvor udvalget alene har en rådgivende funktion.

Som anført i bemærkningerne til lovforslaget, punkt 5, Lovforslagets indhold, er det hensigten, at der som hidtil vil være nedsat et sådant udvalg med repræsentanter for de berørte erhvervsinteresser. Udvalget vil som hidtil skulle rådgive fødevareministeren i spørgsmål om gødning, komposteringspræparater, jordforbedringsmidler og voksemedier. Sammensætningen af udvalget kan justeres i takt med udviklingen og behovet for rådgivning. Det skal tilføjes, at der allerede i dag er mulighed for at indbyde særligt sagkyndige personer til at deltage i udvalgets behandling af sager.

Udvalget vil endvidere som hidtil blive inddraget i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelser og dermed i udmøntningen af bemyndigelserne i lovforslaget.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

Bemærkninger til de enkelte elementer i lovforslaget

Ammoniumnitratgødning

Dansk Industri kan støtte et forbud mod, at ammoniumnitratgødning med over 28 % kvælstof sælges til private brugere.

Dansk Landbrug og Dansk Gartneri påpeger, at et forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af ammoniumnitratgødning med over 28 % kvælstof vil få store økonomiske konsekvenser for visse dele af jordbruget, herunder væksthushavet, hvor denne gødning er den foretrukne. Alternative gødningsblandinger vil kræve investeringer og vil, selv efter indkøring, være dyrere at anvende i praksis.

På den baggrund udtrykker Dansk Landbrug og Dansk Gartneri tilfredshed med, at det alene er tanken at indføre et forbud mod privat anvendelse af ammoniumnitrat med et indhold af kvælstof over 28 %.

Dansk Landbrug og Dansk Gartneri understreger, at det er vigtigt, at detailhandelen, planteskoler m.v. ikke påføres et tab som følge af et øjeblikkeligt forbud mod salg af varelager.

Udvalget for gødning m.m. bemærker, at et eventuelt forbud mod tilgængeligheden af ammoniumnitratgødning bør komme til at dreje sig om et forbud mod salg til private (d.v.s. ikke-professionelle brugere) af ammoniumnitratgødning med over 28 % kvælstof. Udvalget finder, at det ikke er nødvendigt at gå længere ned i kvælstofkoncentration. Udvalget finder samtidig, at et forbud ikke må ramme professionelle brugere af hensyn til disses konkurrenceevne.

Med hjemmel i den foreslåede § 2 vil det fremover være mulig at forbyde køb og salg af produkter, der udgør en risiko for den offentlige sikkerhed. Vurderingen af hvorvidt en gødningstype eller et produkt skal forbydes, eller omsætningen heraf begrænses, fordi den/det skønnes at udgøre en sikkerhedsrisiko, vil bl.a. bero på oplysninger fra Politiets Efterretningstjeneste (PET) og Beredskabsstyrelsen.

Som følge af regeringens handlingsplan mod terror (november 2005) nedsattes en arbejdsgruppe om farlige stoffer. I rapporten herfra (maj 2006) anbefales det bl.a. (anbefaling 42r), at tilgængeligheden af ammoniumnitratgødning skal begrænses.

Det er på nuværende tidspunkt allerede besluttet at forbyde salg af ammoniumnitratgødning med over 28 % kvælstof til ikke-professionelle brugere (private).

Det kan ikke afvises, at der i gruppen af ikke-professionelle brugere er fritidslandmænd, der vil blive berørt af forbudet og dermed skal vælge en anden form for gødning. Disse landmænd har muligheden for at vælge at lade sig registrere, og dermed fortsat få adgang til at købe ammoniumnitratgødning.

Grænsen er indtil videre fastsat til 28 %, men der pågår fortsat overvejelser om, hvorvidt niveauet skal sænkes, lige som det overvejes, om der er behov for yderligere tiltag rettet mod de professionelle brugere.

Som det fremgår ovenfor, er der alene overvejelser omkring forbud/restriktioner mod salg, og ikke som anført af Dansk Landbrug og Dansk Gartneri forbud mod anvendelse.

Fødevareministeriet er opmærksom på de økonomiske aspekter for producenter og importører af ammoniumnitratgødning ved et eventuelt forbud med salg til ikke-professionelle.

Plantedirektoratet informerede derfor allerede i oktober 2006 producenter og importører om overvejelserne omkring eventuel indførelse af restriktioner for salg af ammoniumnitratgødning.

Forud for indførelse af nye regler vedrørende salg af ammoniumnitratgødning vil erhvervet, herunder det rådgivende udvalg for gødning, i overensstemmelse med sædvanlig praksis blive hørt.

Indførelse af restriktioner vedrørende salg af en gødningstype vil kræve notifikation for EU-Kommissionen i henhold til informationsproceduredirektivet. Det betyder, at regler herom først vil kunne træde i kraft, når denne proces er tilendebragt.

Restriktioner omkring ammoniumnitrat gødning er et omdiskuteret emne i EU, og det kan derfor forventes, at godkendelsesprocessen kan trække ud.

Fødevareministeriet vil sikre, at de berørte parter informeres i så god tid som muligt, inden ikrafttrædelse af et eventuelt forbud.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i paragrafdelen af lovforslaget.

I bemærkningerne til § 2, stk. 1, i lovforslaget er nedenstående indsat som afsnit 9:

”Der er nedsat en række arbejdsgrupper til opfølgning på regeringens handlingsplan mod terror (november 2005), hvor blandt andet behovet for restriktioner i relation til tilgængeligheden af ammoniumnitratgødning undersøges.

Der er på nuværende tidspunkt som en del af udmøntningen af handlingsplanen besluttet at forbyde salg af ammoniumnitratgødning med over 28 % kvælstof til ikke-professionelle brugere (private).

Det kan ikke afvises, at der i gruppen af ikke-professionelle brugere er ganske få fritidslandmænd, der vil blive berørt af forbudet og dermed skal vælge en anden form for gødning. Disse landmænd kan alternativt vælge at lade sig registrere, og dermed fortsat have adgang til at købe ammoniumnitratgødning.

Anbefalinger fra de nedsatte arbejdsgrupper, samt de løbende sikkerhedsmæssige overvejelser, dels i EU og dels nationalt regi, vil kunne føre til yderligere tiltag med henblik på at forhindre anvendelse af visse gødninger eller andre produkter omfattet af denne lov til terrorformål.”

Dansk Industri finder, at distribution og salg af ammoniumnitratgødning i Danmark bør omfattes af EU's gødningsforordning. DI finder, at der er en lille risiko hvis gødningen lever op til kravene i forordningen, og påpeger at risikoen er forbundet med de produkter, der ikke lever op til forordningens krav.

Selv om ammoniumnitratgødning opfylder kravene i gødningsforordningen, kan produktet udgøre en risiko.

Der har i en årrække været lovgivet om den risiko, der er ved en hensigtsmæssig anvendelse af ammoniumnitrat som gødning. Reguleringen i gødningsforordningen er udarbejdet med dette formål for øje. Derimod har risikoen for anvendelse af gødningen i terrormæssige sammenhæng hidtil ikke været omfattet af reguleringen.

Som anført ovenfor vil vurderingen af, hvorvidt en gødningstype eller et produkt skal forbydes, eller omsætningen heraf begrænses, fordi den/det skønnes at udgøre en risiko for den offentlige sikkerhed, bl.a., bero på oplysninger fra Politiets Efterretningstjeneste og Beredskabsstyrelsen.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

Dansk Industri har i deres høringssvar henledt opmærksomheden på, at de europæiske gødningsproducenter (EFMA) har udarbejdet en frivillig aktion på området: "Product Stewardship Programme".

Programmet er en omfattende vejledning med henvisninger til lovgivning, sikkerhedsdatablade, regler for kvalitetssikring og auditering samt EFMA's anbefalinger vedr. produktion, opbevaring m.m., der skal medvirke til sikker håndtering af al gødning ved normal anvendelse. (Programmet er ikke identisk med det program, som den britiske regering i øjeblikket afprøver m.h.p. sikker håndtering af gødning, herunder ammoniumnitratgødning.)

Anbefalingerne i vejledningen vil indgå i overvejelserne, når lovforslaget udmøntes på de nævnte områder.

Anvendelse af affald til jordbrugsformål

Dansk Komité for Affald (DAKOFA) foreslår, at have-parkaffald, der ikke er omfattet af slambekendtgørelsen, og dermed frit kan anvendes i jordbruget, medtages under loven. DAKOFA anfører, at den manglende regulering kan virke konkurrenceforvridende og ikke sikrer mod indhold af plantepatogener eller andre forureningskomponenter.

DAKOFA henviser endvidere til, at EU Kommissionen i 2005 ved revision af affaldsrammedirektivet fremsatte et forslag vedrørende "End-of-Waste". Ifølge forslaget vil det blive muligt for affald, der lever op til visse kriterier, at blive omklassificeret fra affald til produkter. DAKOFA finder, det er en forudsætning for at kunne regulere affaldsbaserede gødninger forsvarligt, at der også er hjemmel til at regulere anvendelsen af produkterne.

Affald reguleres af Miljøstyrelsen. DAKOFA's høringssvar har derfor været sendt til Miljøstyrelsens kontor for jord og affald, med henblik på bemærkninger.

Miljøstyrelsen har anført følgende:

”For have-park affaldet gælder, at det er undtaget slambekendtgørelsens regler for affald anvendt til jordbrugsformål. Det betyder, at have-park affaldet er omfattet af de generelle affaldsregler (affaldsbekendtgørelsen).

Det betyder, at kommunalbestyrelsen skal anvise håndtering af have-park affaldet og kan i regulativer fastsætte forskrifter om at afbrænding af haveaffald, parkaffald og haveaffaldslignende affald fra gartnerier, naturplejeaktiviteter mv. I dag har de fleste kommuner frivilligt etableret ordninger og anlæg for kompostering af haveaffald. Komposten anvendes derefter til jordforbedring f.eks. i offentlige anlæg, afhentes gratis af borgere mv. Der genanvendes 99% af haveaffaldet. Det vurderes umiddelbart, at den mængde have-parkaffald, der nedflises kun udgør en mindre del.

Med hensyn til revision af affaldsdirektivet og forslaget om "End-of-waste" kriterier er revisionsprocessen i fuld gang. Det forventes, at direktivet tidligst kan vedtages efteråret 2007. Herefter skal der udarbejdes end-of-waste kriterier inden f.eks. kompost kan omklassificeres fra affald til produkt. Arbejdet med udvikling af kriterier kan forudses til at lang tid (1 år). Der er på nuværende tidspunkt intet detaljeret om hvordan Kommissionen tænker sig kriterierne udarbejdet med hensyn til niveau, omfang af analyser, kvalitet mv.”

Fødevareministeriet kan henholde sig til Miljøstyrelsens bemærkninger.

Affald reguleres som nævnt af Miljøstyrelsen. Hvis affald skal anvendes til gødningsformål, skal det leve op til kravene i gødningslovgivningen,

Alle produkter, der oprindeligt har været klassificeret som affald og som søges solgt til jordbrugsformål, er derfor omfattet af gødningsloven og af dermed også af nærværende lovforslag, herunder også de foreslåede beskyttelsesbestemmelserne i forslaget til §§ 1 og 6.

Kommentarerne vedrørende forslaget om "End-of-Waste" giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Risikoen for overførelse af plantepatogener m.v. varetages af reguleringen omkring planteskadegørere. Eventuel destruktion af haveaffald o. lign. der måtte blive påbudt som følge af udbredelse af såkaldte karantæneskadegørere, skal ske i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse om affald.

Som det fremgår ovenfor vil have-parkaffald i det omfang det forarbejdes og stabiliseres, allerede i dag være omfattet af gødningslovens regler.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

Husdyrgødning

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) har i deres høringssvar anført, at uforarbejdet husdyrgødning og lignende bør omfattes af loven.

KVL fremfører til støtte herfor, at husdyrproduktionen er intensiveret i Danmark og at udnyttelsesgraden af husdyrgødningen er forbedret. Dette betyder ifølge KVL, at en stor del af kvælstof- og fosfortilførslen til jorden stammer fra husdyrgødning. Husdyrenes fodring

medfører i øvrigt et indhold i husdyrgødningen af metaller, antibiotika m.v. som ikke normalt ville blive accepteret i handelsgødning.

Lov om gødning og jordforbedringsmidler har hidtil alene reguleret handelsgødning. Dette anvendelsesområde videreføres med nærværende lovforslag.

Spørgsmålet om tilførsel af kvælstof til jorden via husdyrgødning reguleres af bl.a. reglerne i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække med tilhørende bekendtgørelser og af Miljøministeriets regler om harmoni mellem dyrehold og jordtilliggender.

For så vidt angår tilførsel af metaller, antibiotika m.v. foretages der i forbindelse med godkendelse af tilsætningsstoffer til foder en miljørisikovurdering af EFSA (Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet).

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

Bemærkninger til de enkelte paragraffer i lovforslaget

Ad forslaget til § 1

(Dokumenterbar effekt, normal brug - § 4 i høringsudgaven)

Dansk Landbrug og Dansk Gartneri finder det uklart, hvad der kan indføres af nye regler med hjemmel i bestemmelsen, og anfører som et eksempel at ministeren f.eks. af hensyn til miljøet kunne forbyde kvælstofgødninger, da de kan forurene miljøet.

Dansk Landbrug og Dansk Gartneri giver endvidere udtryk for, at de ikke har kendskab til hvilken praksis vedrørende krav til dokumenterbar virkning, der hidtil har været fulgt i forbindelse med godkendelse af produkter.

Forslaget svarer til den gældende lovs § 2, idet dog hensynet til miljøet er tilføjet. Hensynet til miljøet har også tidligere indgået i formålet med loven. Hensynet har dog ikke eksplicit fremgået af lovens bestemmelser men har alene været omtalt i bemærkningerne.

Hensynet til miljøet er medtaget i lovforslaget bl.a. for at sikre, at uønskede stoffer kan undgås, ikke for at sikre mod overgødskning og overdreven kvælstofudledning. Disse hensyn varetages af anden regulering.

Der er ikke tale om en bemyndigelsesbestemmelse, og der vil derfor ikke kunne udstedes regler med hjemmel heri.

På baggrund af en konkret vurdering af et produkt, vil dette med henvisning til bestemmelsen kunne forbydes helt eller delvist.

Der er efter den hidtidige lovgivning ikke tale om godkendelse af produkterne, men alene godkendelse af deklaration af indholdet af næringsstoffer samt mærkning heraf. Lovforslaget medfører ingen ændringer i dette.

Med bestemmelsen videreføres princippet om at produkter omfattet af loven skal opfylde fastsatte kvalitetsnormer. Dette gælder ikke alene på produktionstidspunktet, men også på salgstidspunktet og senere. Bestemmelsen sigter dermed på at beskytte forbrugerne, primært jordbrugerne.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

Det tilføjes, at bestemmelsen, i forhold til høringsudgaven af lovforslaget, er tilpasset således, at hensynet til den offentlige sikkerhed nu fremgår af bestemmelsen.

Ad forslaget til § 2

(lovens anvendelse område - § 1 i høringsudgaven)

Dansk Transport og Logistik og International Transport Danmark har i deres høringssvar anført, at de omkostninger et eventuelt krav om rengøring vil medføre, vil blive viderefaktureret til kunden.

DTL og ITD vil nøje vurdere eventuelle bekendtgørelser på området.

Dansk Transport og Logistik og International Transport Danmark vil fremover lige som øvrige interessenter blive hørt i forbindelse med udstedelse af regler på området.

HTS-A, anfører i deres høringssvar, at det er uklart, hvad der er årsagen til, at der stilles krav til rengøring af transportmidler.

Med hjemmel i forslaget til § 2, stk. 1, vil det fremover være muligt at stille krav om rengøring af transportmidler, før disse anvendes til transport af gødning.

Det er ikke hensigten at indføre generelle krav om rengøring af transportmidler, inden de må bruges til at transportere gødning. Bestemmelsen tænkes alene anvendt, såfremt den undersøgelse om indholdsstoffer og urenheder, som fødevareministeren har iværksat viser eller det senere viser sig, at gødningsstoffer indeholder skadelige urenheder, der kan stamme fra transporten.

Som eksempler kan nævnes f.eks. olie eller kød- og benmel, der ville kunne betyde, at gødningen udgør en risiko for miljøet eller menneskers, dyrs eller planters sundhed.

Bemærkningerne til lovforslagets § 2, stk. 1, er søgt tydeliggjort ved at erstatte sidste punktum i afsnit 5, med følgende:

” Med hjemmel i forslaget til § 2, stk. 1, vil det fremover være muligt at stille krav om rengøring af transportmidler, før disse anvendes til transport af gødning.

Det er ikke hensigten at indføre generelle krav om rengøring af transportmidler inden de må bruges til at transportere gødning. Bestemmelsen vil kun undtagelsesvis i særlige situationer blive bragt i anvendelse. Bestemmelsen tænkes således alene anvendt, såfremt den udredning om indholdsstoffer og urenheder, som fødevareministeren har iværksat, viser, at gødningsstoffer indeholder skadelige urenheder, der kan stamme fra transporten, eller der på et senere tidspunkt opnås viden herom. Herudover kan bestemmelsen anvendes, hvis der opstår en krisesituation, hvor rengøring af transportmidler er af afgørende betydning for at kunne forhindre spredning af forureningen. ”

DAKOFA finder, at lovforslaget bør udvides til også at omfatte ”anvendelse” således, at udnyttelse af f.eks. affaldsbaseret gødning kan reguleres.

Det vil med hjemmel i § 4 være muligt at fastsætte regler om produkternes indhold, sammensætning og kvalitet m.m. Det vil endvidere være muligt at fastsætte grænseværdier for uønskede stoffer.

På den baggrund er det fødevareministeriets vurdering, at der ikke er behov for yderligere regulering af affaldsbaserede gødninger.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

Ad § 4, nr. 4 og 5

(Registrering, regnskab og sporbarhed - § 3, nr. 4 og 5, i høringsudgaven)

De Samvirkende Købmænd (DSK) anfører i deres høringssvar, at registreringspligten ikke bør omfatte alle detailforhandlere. Købmanden, som alene sælger gødning i små mængder og til husholdningsbrug, bør som udgangspunkt ikke være omfattet af registreringspligten.

DSK foreslår, at der i givet fald fastsættes en minimumsgrænse, således af forhandlere som pr. år kun bestiller en f.eks. 1 ton gødning undtages.

Med forslaget til § 4, nr. 4, gives der som noget nyt mulighed for at fastsætte regler om registrering af produktionsvirksomheder, forhandlere og importører af gødning og jordforbedringsmidler m.v.

Efter de gældende regler er det alene produkterne og anmelderne af disse, der skal registreres.

Forslaget om en generel hjemmel til at registrere virksomheder, der producerer, forhandler eller importerer produkter skal ses i sammenhæng med udviklingen i EU, hvor det i stigende omfang præciseres, at virksomhederne er ansvarlige for produktet, og at virksomhedens ledelse har ansvaret for at sikre, at de krav i lovgivningen, der er relevante for deres aktiviteter, er opfyldt i alle produktions- og distributionsled. Når det drejer sig om EF-gødninger, fremgår dette ansvar allerede af gødningsforordningen.

I det udkast til lovforslag der var sendt i høring fremgår det af bemærkningerne til bestemmelsen, at registreringspligten vil omfatte enhver fysisk eller juridisk person, der er ansvarlig for markedsføringen af gødningen, f.eks. producenter, importører, og emballeringsvirksomheder, der arbejder for egen regning. Herudover vil også mellemhandlere og grossister skulle registreres. Dette er en udvidelse i forhold til forordningens krav om registrering. Derved bliver det muligt at kontrollere, at alle, der håndterer gødning og jordforbedringsmidler m.m. fra fabrikation til sidste handelsled, overholder kravene i lovgivningen.

Formålet med registrering er at sikre grundlaget for myndighedernes kontrol af virksomhederne, herunder kontrol af eventuelle restriktioner vedrørende gødningsprodukter, der udgør en risiko for den offentlige sikkerhed.

Fødevareministeriet er indstillet på at undersøge muligheden for at indføre en bagatelgrænse i forbindelse med kravet om registrering.

Lempelser af kravet om registrering i relation til handel med produkter, der vurderes at udgøre en risiko for den offentlige sikkerhed kan imidlertid allerede på nuværende tidspunkt afvises.

Hvorvidt det vil være muligt at indføre en bagatelgrænse baseret på mængdeangivelse eller på produkttype, vil derfor bero på de konkrete tiltag vedrørende salg af ammoniumnitratgødning eller andre typer af gødning, der måtte blive vurderet som udgørende en risiko for den offentlige sikkerhed..

Dansk Transport og Logistik og International Transport Danmark finder det uklart hvorvidt transportørerne skal spille en rolle i forbindelse med sporbarhed ved at foretage en vis registrering.

Da resultatet fra de arbejdsgrupper, der er nedsat som opfølgning på regeringens handlingsplan mod terror, endnu ikke er kendt, ligesom der på et senere tidspunkt som følge af de løbende sikkerhedsmæssige overvejelser kan opstå behov herfor er bestemmelsens tilpasset, således at krav om registrering i transportledet vil være mulig.

Forslaget til § 4, nr. 4, affattes således:

”4) registrering af produktionsvirksomheder, forhandlere, importører og distributører af gødning og jordforbedringsmidler m.v., og”

I bemærkningerne til lovforslagets § 4, nr. 4, affattes 3. afsnit således:

” Registreringspligten vil omfatte enhver fysisk eller juridisk person, der er ansvarlig for markedsføringen af gødningen, f.eks. producenter, importører, og emballeringsvirksomheder, der arbejder for egen regning. Herudover vil også mellemhandlere og grossister samt eventuelt distributører skulle registreres. Derved bliver det muligt at kontrollere, at alle, der håndterer gødning og jordforbedringsmidler m.m. fra fabrikation til sidste handelsled, herunder distribution, overholder kravene i lovgivningen.

Fødevareministeriet vil i forbindelse med udmøntningen af bemyndigelsen i forslaget til § 4, nr. 4, undersøge muligheden for at indføre en bagatelgrænse i forbindelse med kravet om registrering.

Det vil ikke være muligt at lempe kravet om registrering i relation til handel med produkter, der vurderes at udgøre en risiko for den offentlige sikkerhed.

Hvorvidt det vil være muligt at indføre en bagatelgrænse baseret på mængdeangivelse eller på produkttype, vil derfor bero på de konkrete tiltag, som de løbende sikkerhedsvurderinger resulterer i. For så vidt angår salg af ammoniumnitratgødning, overvejes dette bl.a. af en arbejdsgruppe, der er nedsat som opfølgning på regeringens handlingsplan mod terror (november 2005).”

Det tilføjes, at det i forbindelse med registrering af virksomhederne er hensigten, i det omfang det er muligt, at udnytte data der allerede er indberettet til det offentlige. Det kan for eksempel være oplysninger indberetninger til CVR-registret, eller oplysninger om handel med gødning, der er indberettet i henhold til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Derved kan de økonomiske og administrative omkostninger for virksomhederne begrænses mest muligt.

Ad forslaget til § 6

(Beskyttelsesklause - § 5 i høringsudgaven)

DAKOFA har noteret sig, at formuleringen af forslaget til bestemmelsen kun delvis gennemfører forsigtighedsprincippet, og foreslår at hjemlen udvides til ikke blot at gælde ved ”en begrundet formodning”, men også så snart det måtte antages, at der foreligger en sikkerheds- eller sundhedsfare eller en risiko for miljøet.

Dansk Industri bemærker, at det er et problem, hvorledes lovgivningen giver mulighed for, at et ekskluderet produkt kan komme tilbage til markedet efter forbedringer.

Dansk Landbrug og Dansk Gartneri finder bestemmelsen meget generel formuleret og anfører, at det bør konkretiseres, hvad der skal ligge til grund for en ”formodning” og hvornår der er tale om en sikkerheds- eller sundhedsmæssig fare. Det understreges i høringssvaret, at der bør ligge sikker dokumentation bag en beslutning om at forbyde gødningsprodukter.

Dansk Landbrug og Dansk Gartneri finder det hensigtsmæssigt med en hjemmel, der gør det muligt at forbyde produkter, hvor der er en begrundet mistanke om en sikkerheds- eller sundhedsfare for mennesker, dyr eller planter eller en risiko for miljøet, men udtrykker bekymring for, at bestemmelsen kan blive anvendt på en sådan måde, at der kan lægges hindringer i vejen for en normal gødningsanvendelse.

Bestemmelsen i forslaget til § 6 svarer til den beskyttelsesklause, der fremgår af gødningsforordningens artikel 15. Med lovforslaget gøres det muligt, at ”beskyttelsesklause” kan finde anvendelse på øvrige produkter omfattet af lovforslaget.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget vil en begrundet formodning bygge på oplysninger om tilstedeværelse af risikofaktorer i forbindelse med den pågældende type produkt. Fødevareministeriet vil på baggrund af disse foretage en faglig vurdering af, om der er fare for menneskers, dyrs eller planters sundhed eller for miljøet. En begrundet formodning kan for eksempel bygge på, at der er konstateret radioaktivt udslip eller anden alvorlig forurening i et område, hvorfra et parti gødning og jordforbedringsmidler m.m. stammer.

I sådanne tilfælde vil det være muligt at forhindre, at de pågældende produkter bliver solgt eller anvendt, indtil resultatet af en analyse eller anden form for undersøgelse foreligger. Der vil endvidere kunne stilles krav om, at særlige betingelser er opfyldt, for at produktet kan sælges eller anvendes.

Er der tale om, at der skal indføres et generelt forbud, vil der skulle udstedes en bekendtgørelse med sædvanlig høring mv. Hvis der er tale om et konkret produkt, vil indgrebet altid blive foretaget i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper om proportionalitet og saglighed mv.

På nuværende tidspunkt er kendskabet til indholdet i gødninger af eventuelle uønskede stoffer begrænset. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget har fødevareministeren iværksat en undersøgelse af gødning for indholdet af hjælpestoffer og urenheder, f.eks. tungmetaller. Undersøgelsen vil danne grundlag for at vurdere nødvendigheden af en

hjemmel til at kunne foretage meget indgribende tiltag, kun baseret på en antagelse om at et produkt kan være til sikkerheds- eller sundhedsfare eller til risiko for miljøet.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget, men afsnit 3 i bemærkningerne til bestemmelsen er uddybet på dette punkt.

Bemærkningerne til forslagets § 6 er uddybet med følgende:

” En begrundet formodning vil bygge på oplysninger om tilstedeværelse af risikofaktorer i forbindelse med det pågældende produkt. En begrundet formodning om tilstedeværelse af en risikofaktor kan for eksempel bygge på, at der er konstateret radioaktivt udslip eller anden alvorlig forurening i et område, hvorfra et parti gødning og jordforbedringsmidler m.v. stammer. Fødevareministeriet vil på baggrund af disse oplysninger foretage en faglig vurdering af, om der kan være fare for menneskers, dyrs eller planterers sundhed eller for miljøet, hvis der kan konstateres forekomster af den pågældende forurening i produktet.

I så fald kan Fødevareministeriet med hjemmel i den foreslåede bestemmelse tilbageholde et parti med henblik på nærmere undersøgelser og dermed forhindre, at de pågældende produkter bliver solgt eller anvendt, før der foreligger et resultat af en analyse eller anden form for undersøgelse. Der vil endvidere kunne stilles krav om, at særlige betingelser er opfyldt, for at produktet kan sælges eller anvendes.

Det fremgår af gødningsforordningens artikel 15, at hvis der er tale om en EF-gødning, skal Kommissionen underrettes herom med henblik på at træffe afgørelse om, hvorvidt det nationale forbud skal ophæves, eller om der udstedes EU-regler.

Såfremt et produkt tilbageholdes på baggrund af en mistanke, der viser sig ikke at blive bekræftet, er staten erstatningsansvarlig efter dansk rets almindelige erstatningsregler uden for kontrakt. Det vil sige, at der foreligger et ansvarsgrundlag (culpa) og at der er en adækvat sammenhæng mellem påbudet og det tab, der er lidt.

Har Fødevareministeriet nedlagt et tabsgivende forbud på et så spinkelt grundlag, at formodningen om risiko for sikkerheds- eller sundhedsfare for menneskers, dyrs eller planterers sundhed eller en risiko for miljøet ikke kan betegnes som velbegrundet, og at ministeriet derfor har handlet forsætligt eller uagtsomt, vil staten være erstatningspligtig.”

Hverken den nuværende eller den kommende gødningslov forbyder, at et produkt kan komme tilbage til markedet efter forbedringer, hvis forbedringerne har medført, at produktet opfylder lovgivningen.

DAKOFO og DLA Agro finder, at der nationalt ikke skal reguleres på dette område, men at spørgsmålet alene bør behandles i EU-regi.

Bestemmelsen i forslaget til § 6 svarer til den beskyttelsesklausul, der fremgår af gødningsforordningens artikel 15. Det skønnes, at 97-98 % af den uorganiske gødning, der sælges i Danmark, opfylder bestemmelserne i EU's gødningsforordning, og dermed dækkes direkte af forordningen, herunder beskyttelsesklausulen i artikel 15. Dette svarer ca. til 870.000 tons gødning fordelt på 407 produkttyper. Den resterende del af den uorganiske gødning, der sælges i Danmark er ikke omfattet af gødningsforordningen, hvorfor der er behov for at sikre, at beskyttelsesklausulen også kan anvendes på denne del af gødningen. Hertil kommer organiske gødninger, jordforbedringsmidler, komposteringspræparater, voksemedier og kvælstofbindende organismer.

I bemærkningerne til forslagets § 6, er som 3. afsnit indsat følgende:

” Det skønnes, at 97-98 % af den uorganiske gødning, der sælges i Danmark, opfylder bestemmelserne i EU's gødningsforordning og dermed dækkes direkte af forordningen, herunder beskyttelsesklausulen i artikel 15. Dette svarer til 870.000 tons gødning fordelt på 407 produkttyper. Den resterende del af den uorganiske gødning, der sælges i Danmark, er ikke omfattet af gødningsforordningen, hvorfor der er behov for at sikre, at beskyttelsesklausulen også kan anvendes på denne del af gødningen samt på de øvrige

produkter (organiske gødninger, jordforbedringsmidler, komposteringspræparater, voksemedier og kvælstofbindende organismer), der er omfattet af lovforslaget.”

Herudover har bemærkningerne ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget,

Ad forslaget til § 8

(Samkøring af oplysninger i kontroløjemed)

Datatilsynet har i deres høringssvar generelt henvist til overholdelse af persondatalovens bestemmelser i forbindelse med indsamling og behandling af oplysninger.

Datatilsynet har endvidere gjort opmærksom på, at tilsynet i sin praksis forudsætter, at myndigheder i forbindelse med sammenstilling og samkøring i kontroløjemed har et klart og utvetydigt retsgrundlag at arbejde på, og at de personer, der berøres af kontrolordningen, skal have forudgående information om kontrolordningen.

Datatilsynets bemærkninger tages til efterretning.

Ad forslaget til § 10

(Delegation og afskæring af klageadgang)

Dansk Landbrug og Dansk Gartneri har understreget, at der af retssikkerhedsmæssige årsager bør være mulighed for at indbringe afgørelser for en anden myndighed.

Som det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen tænkes klageadgangen udelukkende afskåret i de situationer, hvor der er tre instanser.

Det vil således som hidtil være muligt at indbringe Plantedirektoratets afgørelser for Fødevarerministeriet.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Ad forslaget til § 12

(Offentliggørelse)

Dansk Landbrug og Dansk Gartneri finder, at der bør være en saglig begrundelse for at offentliggøre oplysninger, og finder det skal fremgå klart og entydigt, hvad det er, der offentliggøres, således at fortolkning af oplysningerne ikke kan give anledning til misforståelser.

Dansk Landbrug og Dansk Gartneri understreger endvidere, at hvis der videregives oplysninger, er det væsentlig at underrette de pågældende virksomheder, landmænd, gartner m.v. om videregivelsen.

Der er en lang tradition for, at der på gødningsområdet sker offentliggørelse af alle kontrol og analyseresultater. Med forslaget til § 12 tilpasses bestemmelsen om offentliggørelse således, at den svarer til nyere lovgivning på området. Der er med ændring af bestemmelsen om offentliggørelse ikke tilsigtet en ændring af den hidtidige praksis.

Efter sædvanlige praksis orienteres berørte virksomheder mv. såfremt der gives helt eller delvist aktindsigt i deres sager. Lovforslaget vil ikke medføre ændringer i denne praksis.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændring i lovforslaget.